

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17973

Tarih : 14.05.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Engelliler İçin Ücretsiz Ulaşımın ve Erişilebilir Kentlerin Sağlanmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 14/05/2026

Ayten Kordu

Tunceli Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İçişleri , Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih: 15-5-2026	Esas No: 2/3692

T B M M KANUN, AR & KAKARU AN BSK LIGI
14 Mayıs 2026
Numara

T B M M GENELEVRAK
14 Mayıs 2026
No: 1860792

GENEL GEREKÇE

Engelli yurttaşların toplumsal yaşama eşit, bağımsız ve onurlu biçimde katılımı sosyal devlet ilkesinin temel gerekliliklerinden biridir. Ancak bugün ülke genelinde milyonlarca engelli yurttaş; ulaşım, kamusal alanlara erişim, sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlere erişim konusunda ciddi hak ihlalleri yaşamaktadır.

Özellikle toplu taşıma araçlarının erişilebilir olmaması, kaldırımların, yaya yollarının ve kamu binalarının engellilerin engel kullanımına uygun şekilde düzenlenmemesi; engelli yurttaşları kamusal yaşamdan dışlayan yapısal bir eşitsizlik yaratmaktadır. Büyükşehirler dışında erişilebilir ulaşım hizmetlerinin yetersizliği nedeniyle engelli yurttaşlar sağlık hizmetlerine, eğitime ve sosyal yaşama katılmakta büyük güçlük çekmektedir.

Öte yandan ekonomik kriz koşullarında artan ulaşım maliyetleri, engellilerin ve ailelerinin yaşamını daha da ağırlaştırmaktadır. Özellikle tıbbi hizmet desteği alan engelli bireyler, refakatçileriyle birlikte ulaşım hakkına erişmekte ciddi mağduriyet yaşamaktadır.

Ayrıca, engelli kadınlar çoklu ayrımcılığa maruz kalmakta; hem engellilik hem de toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle kamusal hizmetlere erişimde daha derin yapısal engellerle karşılaşmaktadır. Özellikle ulaşım hizmetlerine erişimde yaşanan zorluklar, engelli kadınların sağlık hizmetlerine, istihdama ve sosyal yaşama katılımını daha da sınırlamaktadır. Mevcut sosyal politikalar, engellileri eve kapatan, bağlı ve bağımlı ilişkileri yeniden üretirken, engellilerin destek hizmetleri, bu bağımlı kılan politikalarla genellikle kadınlar üzerinden sürdürülen bir eşitsizlik sistemine dönüştürülmektedir.

Bu teklif ile; engelli yurttaşların şehir içi ve şehirlerarası toplu ulaşımdan ücretsiz yararlanması, kentlerin erişilebilir hale getirilmesi, kamu kurumlarının erişilebilirlik standartlarına uygun biçimde düzenlenmesi ve yerel yönetimlerin bu konuda yükümlülük altına alınması amaçlanmaktadır.

Hazırlanan teklif, Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi, Anayasa'nın eşitlik ilkesi ve sosyal devlet anlayışı doğrultusunda engelli yurttaşların bağımsız yaşam hakkını güçlendirmeyi hedeflemektedir.

ENGELLİLER İÇİN ÜCRETSİZ ULAŞIMIN VE ERİŞİLEBİLİR KENTLERİN SAĞLANMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Amaç

MADDE 1-

(1) Bu Kanunun amacı; engelli yurttaşların ulaşım, kamusal alan ve kent hizmetlerine eşit, ücretsiz, güvenli ve erişilebilir biçimde ulaşmasını sağlamak, fiziksel ve ekonomik engelleri ortadan kaldırmak, bağımsız yaşam hakkını güçlendirmek ve erişilebilir kent politikalarını yaygınlaştırmaktır.

Kapsam

MADDE 2-

(1) Bu Kanun; engelli bireyleri, refakatçilerini, merkezi idare kurumlarını, yerel yönetimleri, toplu taşıma hizmeti sunan kamu ve özel kuruluşları, kamuya açık tüm alanları ve erişilebilirlik hizmeti sunmakla yükümlü gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3-

(1) Bu Kanunda geçen;

- Engelli birey: yeti farklılıkları olan, fizyoçeşitli ve nöroçeşitli bireyleri,
- Erişilebilirlik: Engelli bireylerin bağımsız ve güvenli biçimde ulaşım, yapı, açık alan, bilgi ve hizmetlere erişebilmesini,
- Refakatçi: Tıbbi hizmet desteği alan engelli bireye eşlik eden kişiyi, ifade eder.

Ücretsiz Ulaşım Hakkı

MADDE 4-

(1) Yüzde 40 ve üzeri engel oranına sahip yurttaşlar ile tıbbi hizmet desteği alan engelli bireylerin bir refakatçisi; belediyelere, kamu kurumlarına veya özel işletmelere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz yararlanır.

(2) Engelli yurttaşlar; Devlet Demiryolları, şehirlerarası otobüsler, deniz ulaşımı ve iç hat hava ulaşımından ücretsiz yararlanır. Engelli bireylere kota sınırlaması uygulanamaz.

Erişilebilir Kent Yükümlülüğü

MADDE 5-

(1) Tüm belediyeler ve ilgili kamu kurumları; kaldırımları, yürüyüş yollarını, durakları, metro istasyonlarını, parkları, meydanları ve kamuya açık tüm alanları engelli erişimine uygun hale getirmekle yükümlüdür.

(2) Kaldırımlar, görme engelliler için hissedilebilir yüzeylerle donatılır; tekerlekli sandalye kullanımına uygun eğim standartları uygulanır.

Alt ve Üst Geçitlerde Erişilebilirlik

MADDE 6-

(1) Alt ve üst geçitler; engelli bireylerin kullanımına uygun şekilde düzenlenir. Bu alanlarda engelli erişimine uygun rampalar, kaymaz zeminler, hissedilebilir yüzeyler, sesli yönlendirme sistemleri ve tam donanımlı asansörler bulundurulması zorunludur.

(2) Üst geçit, metro, tren istasyonu ve kamu kullanımına açık tüm alanlardaki asansörlerin düzenli bakım ve denetimi ilgili kurumlar tarafından yapılır.

(3) Çalışmayan asansörler veya erişilebilirlik eksiklikleri nedeniyle engelli bireylerin ulaşım hakkının engellenmesi halinde ilgili kurumlara idari yaptırım uygulanır.

Toplu Taşıma Standartları

MADDE 7-

(1) Toplu taşıma araçlarında sesli durak anons sistemi, görsel bilgilendirme ekranları ve engelli erişimine uygun giriş-çıkış sistemleri bulundurulması zorunludur.

(2) Engelli kadınlar, çocuklar ve yaşlılar için toplu taşıma araçlarında güvenli ulaşım tedbirleri alınır; acil destek butonları ve erişilebilir başvuru mekanizmaları oluşturulur.

Kamu Kurumlarının Yükümlülüğü

MADDE 8-

(1) Hastaneler, üniversiteler, adliyeler, okullar ve diğer tüm kamu hizmet binaları erişilebilirlik için evrensel tasarıma uygun hale getirilir.

(2) Erişilebilirlik koşullarını yerine getirmeyen kurumlara idari para cezası uygulanır ve eksiklik giderilinceye kadar ilgili yöneticiler hakkında işlem yapılır.

Denetim

MADDE 9-

(1) Yerel yönetimler bünyesinde “Erişilebilirlik İzleme ve Denetim Kurulları” oluşturulur.

(2) Bu kurullarda engelli örgütleri, kadın örgütleri, şehir plancıları, mimarlar ve ilgili meslek odaları temsil edilir.

Kırsal Bölgelerde Ulaşım Desteği

MADDE 10-

(1) Kırsal bölgelerde yaşayan engelli yurttaşların sağlık, eğitim ve kamu hizmetlerine erişimi için ücretsiz ulaşım destek programları oluşturulur.

Finansman

MADDE 11-

(1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin giderler merkezi bütçe ve ilgili yerel yönetim bütçelerinden karşılanır.

Yürürlük

MADDE 12-

(1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13-

(1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.